

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2012/13
Asignatura (*)	Introdución á Economía		Código	760G01002
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Ferrol)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía Aplicada 1			
Coordinación	Agullo Leal, Fernando		Correo electrónico	fernando.agullo@udc.es
Profesorado	Agullo Leal, Fernando		Correo electrónico	fernando.agullo@udc.es
Web	fagullo.info			
Descrición xeral	A asignatura de Introdución á Economía intégrase no plan de estudos da titulación no 1º curso como materia básica. En canto á justificación de esta asignatura pode-se dicir que posto que as relacións laborais prodúcense normalmente no seno das empresas, é imprescindible para un especialista neste campo, posuír unhas nocións de Economía xeral, facendo especial fincapé na análise da toma de decisións na empresa (o mercado: oferta e demanda, o consumo, a produción, os custos da produción, os ingresos e o beneficio, etc) e, por suposto, no factor traballo, no prezo: o salario e na problemática do mercado laboral. A asignatura abrangue tanto a dimensión interna da empresa como das relacións coa súa contorna externa. Malia que pola súa natureza, esta materia ten un contido abstracto, integra, con todo, múltiples aspectos relacionados coa realidade social e os problemas de actualidade, aos que nos é moi difícil non ter que buscarlles unha interpretación ou unha explicación. A parte da análise técnica, imprescindible para o coñecemento do funcionamento dunhas empresas e en xeral dunhas economías cada vez máis complexas e globalizadas no seu funcionamento, preténdese que os alumnos desenvolvan actitudes éticas e críticas fronte ao papel da empresa na sociedade, recoñecer o función social da empresa ao ser quen contrata e remunera aos factores productivos, entre eles, o máis importantemente socialmente, o traballo. Polo que concederáselle tanta relevancia ao análise puramente económico e instrumental como aos aspectos sociais. A Integración desta asignatura no plan de estudos queda plenamente xustificada porque: 1. Responde á necesidade dun coñecemento máis técnico, desde o punto de vista económico, do ámbito das Relacións Laborais, á vez que se require dar resposta a problemas tan ineludibles como é paro, o funcionamento dos mercados, a toma de decisión das empresas na procura dos seus obxectivos, o funcionamento das economías nacionais nun mundo globalizado, o crecemento e o subdesenvolvemento económico, etc. 2. Responde á letra e ao espírito da Lei de Reforma Universitaria cando considera que a universidade ha de servir para xerar coñecemento pero, ademais, debe transmitir ou transferir ese coñecemento á sociedade que a sustenta.			

Competencias da titulación

Código	Competencias da titulación
A6	Economía e mercado de traballo.
A14	Seleccionar e xestionar información e documentación laboral.
A16	Asesorar e/ou xestionar en materia de emprego e contratación laboral.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A19	Identificar as fontes de información económica e o seu contido.
A32	Comprender a relación entre procesos sociais e a dinámica das relacións laborais.
A35	Análise crítico das decisións emanadas dos axentes que participan nas relacións laborais.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B4	Capacidade de xestión da información.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.

C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)		Competencias da titulación	
Coñecer a metodoloxía da análise económica e familiarizarse coa forma de efectuar as súas razónamentos.		A6	B2 C4
Coñecer e saber aplica-las diferentes ferramentas de análise económica na interpretación do comportamento do consumidor no mercado e na súa toma de decisións.		A14	B4 C5
Coñecer e saber aplica-las diferentes ferramentas de análise económica na interpretación do comportamento das empresas no mercado proveedor, comprendendo o proceso de formación dos custos e a toma de decisións para acadar os seus obxetivos.		A16	B6
		A18	B8
		A19	B9
		A32	
		A35	
Coñecer as características do mercado no que opera a empresa, condicionantes da súa capacidade, autonomía e flexibilidade na toma de decisións. E comprender como a toma de decisións vai determinar os resultados obtidos: pérdas ou beneficios.			
Adquirir competencias e habilidades que permitan atopar a interpretación correcta dos indicadores de uso frecuente no eido empresarial, económico e laboral.			

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA 1. INTRODUCCIÓN: PLANTEAMIENTOS METODOLÓGICOS.

1. Introducción: planteamientos metodológicos
- 1.1 Instrumentos de análisis teórico
- 1.1.1 La relación funcional
- 1.1.2 Formas de expresión
- 1.1.3 Rectas, pendientes y tangentes, y otros conceptos
- 1.1.4 Los cocientes más significativos
- 1.2 La actividad económica y el campo de estudio de la Economía
- 1.2.1 Concepto de Economía
- 1.2.2 La actividad económica
- 1.3 A Economía como ciencia
- 1.3.1 Distinción previa
- 1.3.2 Predicción del comportamiento humano
- 1.3.3 Las características de la ciencia económica
- 1.3.4 La división de la ciencia económica
- 1.3.5 Las teorías económicas
- 1.4 Cuestiones básicas de toda organización económica. La economía de mercado
- 1.4.1 El concepto de escasez
- 1.4.2 Las necesidades
- 1.4.3 Los bienes
- 1.4.4 Los factores de producción
- 1.4.5 Qué, cómo y para quién producir. La economía de mercado.
- 1.5 Os suxetos económicos.
- 1.5.1 As economías domésticas, as empresas e o Estado.
- 1.5.2 As funcións do Estado.
- 1.5.3 A elección pública e os seus fallos.
- 1.6 La Frontera de Posibilidades de Producción.
- 1.6.1 Definición y forma de la FPP.
- 1.6.2 El coste de oportunidad.
- 1.6.3 La representación gráfica.
- 1.6.5 Aplicaciones de la FPP.

LECTURAS:

- Blanco, J. y Aznar, J. Introducción a la Economía. Cap 1.
- Mochón, F. Principios de Economía. Cap 1.
- Mochón, F. Economía, Teoría y Política. Cap 1 y 2.
- Lipsey, R. Introducción a la Economía Positiva. Cap 1, 2 y 3.
- Gimeno, J. y otros. Principios de Economía. Cap 1.
- Martín, J.L. Principios de Economía. Cap 1 y 2.
- Duarte, A. y otros. Curso elemental de micro y macroeconomía. Cap 1.

TEMA 2. EL FUNCIONAMIENTO DEL MERCADO.

2. El funcionamiento del mercado.

2.1 El mercado.

2.1.1 Definición.

2.1.2 Elementos del mercado.

2.1.3 Clasificación de los mercados.

2.2 La demanda.

2.2.1 Definición.

2.2.2 Ley de la demanda.

2.2.3 Factores determinantes de la demanda.

2.2.4 La curva de demanda.

2.2.5 La demanda de mercado.

2.2.6 Variaciones de la cantidad demandada y variaciones de la demanda.

2.3 La oferta.

2.3.1 Definición.

2.3.2 Ley de la oferta.

2.3.3 Factores determinantes de la oferta.

2.3.4 La curva de oferta.

2.3.5 La oferta de mercado.

2.3.6 Variaciones de la cantidad ofertada y variaciones de la oferta.

2.4 Determinación del equilibrio de mercado.

2.4.1 Hipótesis.

2.4.2 Implicaciones

2.5 La elasticidad: concepto y clases.

2.5.1 La elasticidad de la demanda.

2.5.2 La elasticidad renta.

2.5.3 La elasticidad cruzada.

2.5.4 La elasticidad de la oferta.

2.6 Aplicaciones de la elasticidad.

2.6.1 Análisis de las variaciones de los ingresos de los vendedores.

2.6.2 Análisis de las repercusiones del establecimiento de un impuesto sobre las ventas de un producto.

LECTURAS:

Blanco, J. y Aznar, J. Introducción a la Economía. Cap 2 y 3.

Mochón, F. Principios de Economía. Cap 2 y 3.

Mochón, F. Economía, Teoría y Política. Cap 3 y 5.

Lipsey, R. Introducción a la Economía Positiva. Cap 7, 8, 9 y 10.

Gimeno, J. y otros. Principios de Economía. Cap 1 y 2.

Martín, J.L. Principios de Economía. Cap 4, 7 y 8.

Duarte, A. y otros. Curso elemental de micro y macroeconomía. Cap 2.

Wonnacot y Wonnacot. Economía. Cap. 20

TEMA 3. EL FUNCIONAMIENTO DE LA ECONOMÍA EN SU CONJUNTO.

- 3. El funcionamiento de la economía en su conjunto
- 3.1 El análisis macroeconómico y la Renta Nacional.
- 3.2 Variables macroeconómicas relacionadas con la población, el empleo y las relaciones laborales.
- 3.3 El nivel general de precios.
- 3.4 La RN y su distribución.
- 3.5 La demanda agregada.
- 3.5.1 Concepto.
- 3.5.2 El consumo.
- 3.5.3 El ahorro.
- 3.5.4 La inversión.
- 3.6 El equilibrio entre oferta y demanda agregadas.
- 3.7 Modelos de equilibrio.
- 3.7.1 Modelo del flujo circular de la renta.
- 3.7.2 Modelo IS.
- 3.8 El dinero.
- 3.8.1 Definición, características y funciones del dinero.
- 3.8.2 Origen y clases de dinero.
- 3.8.3 Teorías del dinero: clásica y keynesiana.
- 3.8.4 Modelo LM.
- 3.9 Los ciclos económicos.
- 3.9.1 Concepto y clases de ciclos.
- 3.9.2 Fases del ciclo.
- 3.9.3 Explicación del ciclo: el efecto multiplicador y el acelerador.
- 3.10 Las políticas monetaria y fiscal.

LECTURAS:

Blanco, J. y Aznar, J. Introducción a la Economía. Cap 9, 10

Gimeno, J. Principios de Economía. Cap 7, 9, 10 y 11

Mochón, F. Principios de Economía. Cap. 9 y 14

Mochón, F. Economía. Teoría y Política. Cap. .

Martín, J.L. Principios de Economía. Cap 8, 9, 10 11 y 13.

Duarte, A. y otros. Curso elemental de micro y macroeconomía. Cap. 6, 7

Planificación

Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	25	62.5	87.5
Presentación oral	1	3	4
Obradoiro	12	12	24
Proba obxectiva	2	0	2
Portafolios do alumno	0	12	12
Análise de fontes documentais	0	5	5
Eventos científicos e/ou divulgativos	0	4	4
Traballos tutelados	0	11	11
Atención personalizada	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	É a información ou desenvolvemento de contidos que incide sobre o nivel de coñecementos do alumno e que serven de punto de partida para a consolidación das aprendizaxes. A lección maxistral consiste na exposición oral e sistematizada por parte do profesor, có fin de transmitir certos coñecementos ao alumno. É un recurso didáctico que permite ao profesor transmitir con precisión os conceptos mais importantes da materia, e debera polo xeral, reflectir coñecementos que lles sería difícil de atopar aos alumnos por outros medios. A lección maxistral servirá fundamentalmente para transmitir-los contidos do programa dunha forma sistematizada e respetando unha orde expositiva que teña en conta os aspectos seguintes: - Exposición dun marco global inicial que permita centra-lo tema. - Análise dos aspectos principais que integran o tema. - Síntese integradora do exposto. - Fixación breve e sinóptica do tema. Será empregada principalmente ao inicio dos contidos teóricos pois estes requiren dunha presentación global, sintética e con rigor científico e claridade expositiva.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica. Dado que o alumno está cursando unha materia cunha importante aplicación práctica, debe ter traballado o suficiente como para ter adquirido unhas destrezas prácticas que lle permitan expor, transmitir e defender oralmente os efectos derivados do proceso de ensino-aprendizaxe. Nas sesións presenciais interactivas terá a posibilidade de facer exposicións. O traballo levado a cabo neste será incorporado ao portafolios, no que será valorado.
Obradoiro	Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes na que se poden combinar diversas metodoloxías/probas (exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc) a través da que o alumnado desenvolve tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado. Se realizarán prácticas de aula dos contidos da asignatura. Dentro dos métodos existentes para facer prácticas dos contidos teóricos estudados utilizaremos o de probas de ensaio ou resposta libre coa posibilidade de ser complementados con probas de tipo test. A aplicación deste método implica a formulación dunha ou varias cuestións, que el alumno deberá desenvolver. O profesor utilizará como principios do procedemento de corrección: - A precisión na resposta. - A utilización de representacións gráficas como medio de expresión dos razonamentos. - A identificación dos conceptos e relacións relevantes. -Xerarquizar a súa importancia.
Proba obxectiva	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa. A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas. Nas datas aprobadas en Xunta de Centro se levará a cabo una proba obxectiva na que o alumno terá que responder ás preguntas dun cuestionario teórico-práctico (test de resposta pechada con catro alternativas, soio unha certa, e os erros restarán ¼ do valor dun acerto) ou preguntas de resposta aberta (breve explicación, resumo, representación e interpretación de gráficas, resolución de problemas, etc.) ou de ambos tipos.

Portafolios do alumno	É unha carpeta ou archivador ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumno nun período de tempo, cos comentarios e cualificacións asignadas polo profesor, o que lle permite visualizar o progreso do alumno. O portafolios ou carpeta inclúe todo o que fai o alumno, como: apuntes ou notas de clases, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenvolvemento, comentarios de notas, resumes, probas escritas, autoavaliacións, tarefas desenvolvidas, comentarios de progreso do alumno realizado polo profesor, etc.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor. A realización en grupo dos traballos tutelados consistirá na profundización de algúns dos temas propostos polo profesor nos contidos da asignatura ou que garde algunha afinidade con eles. O grupo de alumnos cando decidan o traballo tutelado a realizar deberán comunicarllo ao profesor, indicando os seus integrantes, obter o seu visto bo e seguir o plan de tutorías que se estableza. Os traballos se incluírán no protafolios para a súa avaliación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Obradoiro Presentación oral Sesión maxistral	Para a realización do portafolios e os traballos tutelaedos é recomendable consultar co profesor as dúbidas e informalo dos avances que se vaian realizando progresivamente para que o profesor poda da-las orientacións necesarias en cada caso para asegurar a calidade do traballo de acordo aos criterios indicados. O seguimento farase preferentemente de forma individualizada a través dos espazos de comunicación establecidos polo Centro.

Avaliación

Metodoloxías	Descrición	Cualificación
--------------	------------	---------------

Portafolios do alumno	O Portafolio é obrigatorio para a avaliación continua e imprescindible obter o apto (50% da súa puntuación total) para se lle poder valorar e engadir a calificación as restantes. Recollerá toda a documentación que debe ter traballado o alumno durante o desenvolvemento do curso da materia: apuntes, prácticas, lecturas, glosario de termos, test, traballos grupais tutelados coa reflexión ou valoración personal, breve reseñas das tutorías realizadas, etc. Se concederán os puntos ao portafolios que se presente nunha carpeta ordeada por apartados de produción e completa, segundo a importancia relativa de cada un no total, co seguinte detalle: Diario de adicación (10%) Contidos teóricos: apuntes e notas dos temas da asignatura (15%) Contidos prácticos: obradoiros (activ. aula) (15%) Traballo tutelado e presentación (40%) Análise de documentos (30%) Eventos (10%)	10
Obradoiro	Se realizarán prácticas de aula que se responderán en grupos procurando así unha aprendizaxe colaborativa entre os membros do grupo. Cada grupo deberá presentar as súas respostas ás prácticas de aula que entregará antes de cada obradoiro. Os puntos serán concedidos a través dos obradoiros (probos sobre as prácticas de aula), nos que o alumno deberá acadar a calificación de apto.	30
Proba obxectiva	Se realizará unha proba na data establecida pola Xunta de Facultad. A proba será un cuestionario de preguntas tipo test ou preguntas abertas ou ambas. O alumno deberá acadar como mínimo o 40% dos puntos do test para poderlle sumalos puntos das restantes producións. En caso contrario se lle calificará cos puntos obtidos solo nas demais producións do curso sin agregar os desta proba final. O test será de resposta pechada con catro alternativas, soio unha certa, e os erros restarán $\frac{1}{4}$ do valor dun acerto. As preguntas de resposta aberta poderán ser unha breve explicación, un resumo, unha representación e interpretación de gráficas, a resolución de problemas, etc.	60
Outros		

Observacións avaliación

IMPORTANTE: ESTES CRITERIOS DO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA SERÁN DE APLICACIÓN TANTO PARA OS ALUMNOS CONVENCIONAIS COMO PARA OS NON CONVENCIONAIS (CRITERIO DA UDC) QUE DESEXEN ACOLLERSE A EL, SEMPRE QUE CUMPRAN OS REQUERIMENTOS DE ASISTENCIA E PARTICIPACIÓN NAS SESIÓNS PRESENCIAIS DE COMO MÍNIMO O 80% DO TOTAL.

SISTEMA DE AVALIACIÓN FINAL (alternativo):

De forma alternativa ofrécese un sistema de avaliación final, ao que poderán acollerse os alumnos no convencionais e os convencionais que o dexesen, así como os que perdan a posibilidade de avaliación continua por non cumprilo requisito de asistencia mínima, agás nos casos contemplados na normativa da udc. Neste caso a proba obxetiva de avaliación final terá una ponderación do 100% da calificación do alumno. Dita proba final constará de dúas partes, una primeira que será a mesma proba obxetiva que teñan que facer os alumnos de avaliación continua; e outra parte con preguntas de resposta aberta, a desenvolver polo alumno. Cada unha das partes terá una ponderación do 60% e o 40%, respectivamente.

calificación de APTO se acadará con 50 puntos. Se non se realizala proba obxetiva ou non se presentalo portafolios, no caso de avaliación continua, a calificación nesa convocatoria sera NON PRESENTADO.

No suposto de non acadar o mínimo do 40% dos puntos do test da proba obxetiva o alumno será calificado coa puntuación das restantes producciones do curso, no caso de avaliación continua, ou cos puntos do test, no caso de avaliación final.

Os portafolios deberían ser presentados e defendidos cunha antelación mínima de 10 días á data prevista para o exame da convocatoria, a fin de poder poñer as calificacións parciais con antelación á celebración do exame final. Como data límite se entregarán o día do exame da convocatoria, descontándose un 10% da calificación por tal motivo; e outro 10% no caso de que soamente se entregue e non se defenda.

Fontes de información

Bibliografía básica	- AGULLÓ LEAL, FERNANDO L. (2011). Economía y empresa. Introducción a la economía. http://fagullo.info - BLANCO, JUAN y AZNAR, JUANA (2004). Introducción a la Economía. Editorial: McGraw-Hill. Madrid
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para cursa-la asignatura non é imprescindible ter coñecementos previos sobre temas económicos, aínda que os alumnos procedentes do bacharelato de CC Sociais disporán dunha formación previa que lles permitirá facer un menor esforzo porque xa estarán algo acostumados a metodoloxía empregada nas análise económicas e a súa terminoloxía ao ter cursado Economía e Economía e organización de empresas.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías